

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ

*ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2018. ГОДИНУ*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

ИЗВЈЕШТАЈ
О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ
ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2018. ГОДИНУ

Број: 03-16-1-830/19

Сарајево, јул 2019. године

Садржај

I	МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА	5
	МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА	5
	МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ	7
II	ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ	9
1.	КРИТЕРИЈУМИ	9
2.	РЕАЛИЗАЦИЈА РАНИЈИХ ПРЕПОРУКА	9
3.	СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА	11
4.	БУЏЕТ	13
5.	ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ	14
5.1	Преглед расхода и издатака из буџета	14
5.1.1	<i>Издаци за употребу возила .....</i>	<i>14</i>
5.1.2	<i>Унајмљивање пословног простора .....</i>	<i>15</i>
5.1.3	<i>Издаци по основу уговора о дјелу .....</i>	<i>16</i>
5.2	Преглед прихода и примитака	17
5.3	Биланс стања	19
5.4	Преглед динамике запошљавања	20
6.	ЈАВНЕ НАБАВКЕ	20
7.	КОМЕНТАРИ	22
	ПРИЛОЗИ	22

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Мишљење независног ревизора се даје на основу проведене финансијске ревизије која обухвата ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима.

МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА

Мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја **Дирекције за цивилно ваздухопловство (у даљем тексту: Дирекција)** који обухватају: биланс стања на 31.12.2018. године, преглед прихода, примитака и финансирања по економским категоријама, преглед расхода и издатака из буџета, по економским категоријама, посебне податке о платама и броју запослених, преглед динамике запошљавања, преглед сталних средстава у облику ствари и права, преглед капиталних улагања, преглед дознака из текуће резерве буџета, за годину која завршава на тај дан и анализу извршења буџета – текстуални дио, укључујући и резиме значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, финансијски извјештаји **Дирекције** приказују истинито и фер, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине, обавеза и извора средстава на 31.12.2018. године и извршење буџета за годину која се завршава на наведени датум, у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење

Ревизију смо обавили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI). Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у параграфу *Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја*.

Независни смо од **Дирекције** у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу са тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Одговорности руководства за финансијске извјештаје

Руководство **Дирекције** је одговорно за израду и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања на нивоу институција Босне и Херцеговине тј. Законом о финансирању институција БиХ, Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Ова одговорност подразумијева и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе услјед преваре или грешке, одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје, као и одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена, које су разумне у датим околностима.

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе да ли су финансијски извјештаји као цјелина сачињени без значајног погрешног приказивања услијед преваре или грешке и издати извјештај независног ревизора који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је висок ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу са Међународним стандардима врховних ревизионих институција увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји.

Погрешни прикази могу настати услијед преваре или грешке и сматрају се значајним ако се разумно може очекивати да, појединачно или збирно, утичу на економске одлуке корисника донијете на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије, у складу са Међународним стандардима врховних ревизионих институција, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказивања финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизионе поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизионе доказе који су довољни и примјерени да обезбиједо основ за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказивања насталог услијед преваре је већи од ризика насталог услијед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно изостављање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- Стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизионе поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о успјешности интерних контрола.
- Оцјењујемо примјереност кориштених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створило руководство.
- Оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и да ли финансијски извјештаји одражавају трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

Са руководством комуницирамо у вези са, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним налазима ревизије, укључујући и оне који се односе на значајне недостатке у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ

Мишљење

У вези са ревизијом финансијских извјештаја **Дирекције** за 2018. годину, извршили смо и ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима.

Према нашем мишљењу, активности, финансијске трансакције и информације **Дирекције** за 2018. годину у складу су, у свим материјалним аспектима, са законима и другим прописима који су дефинисани као критеријуми за дату ревизију.

Основ за мишљење

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и ISSAI 4000 - Стандард за ревизију усклађености. Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у параграфу *Одговорности ревизора за ревизију усклађености*.

Независни смо од **Дирекције** у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу са тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Скретање пажње

Не изражавајући резерву на мишљење о усклађености, скрећемо пажњу на следеће:

- питање именовања руководства *Дирекције* (тачка 3. Извјештаја);
- *Дирекција* није окончала активности на усклађивању Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста са важећим одлукама Савјета министара БиХ (тачка 3. Извјештаја);
- *неријешено питање трајног смјештаја Дирекције* - и поред обезбијеђених средстава, *Дирекција* издваја значајна средства за закуп простора, јер надлежне институције нису донијеле одговарајуће одлуке у складу са Законом о буџету (тачка 5.1.2. Извјештаја);
- *изостанак фактурисања и наплате одређених прихода од ваздушних оператора, због непоштивања важеће Одлуке Дирекције од стране аеродрома у Мостару, Тузли и Бањој Луци* (тачка 5.2. Извјештаја).

Одговорности руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, руководство **Дирекције** је такође одговорно да обезбиједи да су активности, финансијске трансакције и информације у складу са прописима којима су регулисане и потврђује да је током фискалне године обезбиједило намјенско, сврсисходно и законито кориштење расположивих средстава за остваривање утврђених циљева, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле.

Одговорности ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације у свим материјалним аспектима, у складу са законима и другим прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура, како би прибавили ревизионе доказе о томе да ли се средства користе за одговарајуће намјене и да ли је пословање **Дирекције**, према дефинисаним критеријумима, усклађено са релевантним законима и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање субјекта ревизије. Такође, наша одговорност подразумијева и оцјену финансијског управљања, функције интерне ревизије и система интерних контрола.

Сарајево, 26.07.2019. године

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Драган Вранкић, с.р.

ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Јасмин Пилица, с.р.

ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Ранко Крсман, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

1. КРИТЕРИЈУМИ

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине извршила је ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености. Ревизија финансијских извјештаја и ревизија усклађености подразумијева процес објективног прикупљања и процјењивања доказа, како би се утврдило да ли су предмети ревизије, тј. финансијски извјештаји, као и активности, финансијске трансакције и информације, усклађени са одговарајућим критеријумима који су садржани у законима и другим прописима. Критеријуми представљају упоредне параметре који се користе како би се дала оцјена предмета ревизије.

За оцјену усклађености са законима и другим прописима кориштени су сљедећи критеријуми:

- Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2018. годину
- Закон о платама и накнадама у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о порезу на доходак и Закон о доприносима (ФБиХ и РС)
- Закон о јавним набавкама и подзаконски акти
- Закон о државној служби у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о раду у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о управи и подзаконски акти
- Закон о финансирању институција БиХ.

2. РЕАЛИЗАЦИЈА РАНИЈИХ ПРЕПОРУКА

Канцеларија за ревизију институција БиХ извршила је финансијску ревизију Дирекције за 2017. годину, сачинила Извјештај о финансијској ревизији и дала позитивно мишљење на финансијске извјештаје и позитивно мишљење на усклађеност са скретањем пажње на кашњење са усвајањем правилника о унутрашњој организацији Дирекције сходно дефинисаним принципима за органе управе БиХ; неријешено питање трајног смјештаја Дирекције те слабости и недостатке у провођењу процедура јавне набавке рачунарске опреме, софтвера и лиценци.

У Извјештају су дате препоруке у циљу отклањања уочених неправилности. Дирекција је поступила у складу са чланом 16. тачка 3. Закона о ревизији институција БиХ и обавијестила нас о предузетим активностима на реализацији датих препорука у циљу превазилажења неправилности идентификованих у извјештају о обављеној ревизији за 2017. годину.

Увидом у предузете активности, дајемо осврт на реализацију препорука:

Оцјена реализације препорука	Реализована	Реализација у току	Нереализована
Дирекција није завршила активности на усклађивању Правилника о унутрашњој организацији сходно важећим одлукама Савјета министара БиХ те исти није доставила ресорном министарству.			●
Иако је Дирекција достављала приједлоге одлука за куповину зграде за трајни смјештај Дирекције надлежним институцијама на мишљење и усвајање, ово питање још увијек није ријешено те се још увијек значајна средства годишње издвајају за закуп пословних просторија.			●
И даље се одређени број лица, због потребе посла, ангажује по основу уговора о дјелу на систематизованим радним мјестима која нису попуњена, а због неодобреног запошљавања.			●
Дирекција је преиспитивала законске могућности како би наплатила своја потраживања и створила све предуслове за фактурисање свих потраживања/прихода које су јој у надлежности. У 2019. години Дирекција је послала информацију надлежним институцијама и Савјету министара БиХ о проблемима са којима се суочава те тражила мишљење од Правобранилаштва о могућностима покретања судског спора ради наплате фактурисаних и нефактурисаних потраживања.		●	
Дирекција је у складу са Инструкцијом Министарства финансија и трезора БиХ и Правилником о рачуноводству у Главној књизи евидентирала потраживања за издате фактуре те иста исказала у Годишњем финансијском извјештају.	●		
Елементи техничке и професионалне способности за набавку рачунарске опреме специфицирани су у складу са потребама и на начин који омогућава конкурентност понуђача.	●		

Препорука у вези са коначним затварањем ВНАТМ¹ стратегије дата је надлежним институцијама, Министарству комуникација и транспорта БиХ и Савјету министара БиХ, те у овом Извјештају не дајемо осврт на исту, јер је реализација ВНАТМ стратегије, сходно Одлуци Савјета министара БиХ о формирању пројектног одбора за израду и провођење акционог плана за реализацију II фазе пројекта управљања ваздушним саобраћајем у БиХ од 18.07.2018. године, искључиво у надлежности Министарства комуникација и транспорта БиХ.

¹ Стратегија развоја система управљања ваздушним саобраћајем у БиХ

3. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА

Радам Дирекције руководи генерални директор. Два замјеника генералног директора руководе радом сектора у складу са правилником којим се уређује унутрашња организација Дирекције. Генерални директор је одговоран министру комуникација и транспорта БиХ, а замјеници су одговорни генералном директору. Законом о ваздухопловству БиХ² дефинисано је да су генерални директор и два замјеника генералног директора државни службеници, без ограничења у трајању мандата.

Законом о измјенама и допунама Закона о ваздухопловству БиХ³ из априла 2018. године, генерални директор и два замјеника генералног директора су именована лица која се именују на мандат од четири године у складу са Законом о министарским именовањима, именовањима Савјета министара БиХ и другим именовањима БиХ. Такође, овим измјенама је дефинисано да Савјет министара БиХ у року од 30 дана расписује јавни оглас за мјесто генералног директора и замјеника, а да лица која су се до дана ступања на снагу наведеног Закона налазила на наведеним позицијама остају на истим у статусу државних службеника с правима, обавезама и овлаштењима која имају до окончања конкурсне процедуре.

Министарство комуникација и транспорта БиХ је у току 2018. године расписало конкурсну процедуру за именовање новог генералног директора и замјеника директора, међутим, иста до јуна 2019. године није окончана у потпуности јер Савјет министара није именовао ново руководство Дирекције.

Већим дијелом 2018. године, тј. од 01.02.2018. године, Дирекцијом је руководио вршилац дужности директора којег је именовао министар комуникација и транспорта, јер је претходни директор разријешен дужности ради испуњавања прописаних услова за пензионисање. Рјешењима о именовању, која је донио министар комуникација и транспорта на основу Закона о управи⁴, вршилац дужности директора Дирекције именован је на период од 01.02. до 01.08.2018. године (два рјешења по три мјесеца). Као што је већ наведено, започета конкурсна процедура није окончана те функцију директора још увијек обавља лице именовано за вршиоца дужности директора споменутим рјешењима министра комуникација и транспорта, иако је чланом 55.а Закона о управи дефинисано да вршилац дужности може бити именован на период који не може бити дужи од три мјесеца, те изузетно, а ради спречавања настанка штетних посљедица за рад и функционисање институције, орган надлежан за именовање руководиоца и замјеника руководиоца може донијети рјешење о именовању вршиоца дужности руководиоца на још један период од три мјесеца у нарочито оправданим случајевима, као што је случај када поступак именовања руководиоца и замјеника руководиоца није окончан и слично. Такође, 02.07.2018. године, уз сагласност Савјета министара БиХ, надлежни министар је донио Правилник о измјени Правилника о унутрашњој организацији Министарства у дијелу систематизације радних мјеста у Дирекцији којим су измијењени услови у погледу стручне спреме генералног директора и замјеника, на начин да се поред раније дефинисаног техничког факултета наводи и друштвени факултет.

Функцију замјеника директора, сходно одредбама Закона о измјенама и допунама Закона о ваздухопловству БиХ, наставила су да обављају иста лица која су се до дана ступања на снагу наведеног Закона налазила на наведеним позицијама, с тим да је један замјеник крајем 2018. године разријешен дужности због пензионисања.

---

² Службени гласник БиХ, број 39/09

³ Службени гласник БиХ, број 25/18

⁴ Службени гласник БиХ, бр. 32/02, 102/09 и 72/17

ПРЕПОРУКА 1

Надлежне институције су дужне поштовати законе и прописе које се односе на именовање руководиоца институција те у циљу законитог и ефикасног пословања институције правовремено именовати руководство.

Сматрамо да надлежне институције питање именовања руководства Дирекције требају рјешавати хитно, без одлагања, а све у циљу обезбјеђења законитог и ефикасног пословања Дирекције.

Унутрашња организација Дирекције утврђена је Правилником о унутрашњој организацији из 2009. године као посебна цјелина у оквиру Правилника о унутрашњој организацији Министарства комуникација и транспорта БиХ. Истим су систематизована радна мјеста за 79 извршилаца, од чега 61 извршилац у сједишту Дирекције у Бањој Луци, 13 извршилаца у Регионалној канцеларији у Сарајеву и пет извршилаца у Регионалној канцеларији у Мостару. На 31.12.2018. године у Дирекцији је било 56 запослених. За одређени број запослених, чије је радно мјесто у Бањој Луци, рјешењем руководства одобрено је да дио радног времена обављају у Регионалној канцеларији у Сарајеву, односно Мостару.

Према изјавама одговорних лица, постојећи број запослених није задовољавајући у складу са потребама Дирекције, стандардима и захтјевима међународних институција из области авијације, али Дирекцији није у 2018. години одобрено ново запошљавање.

Дирекција је почетком јула 2018. године упутила приједлог одлуке о запошљавању 22 лица на мишљење надлежним институцијама. До завршетка ревизије Министарство финансија и трезора БиХ није доставило мишљење.

Према изјавама одговорних лица, због неријешеног питања именовања руководства, сходно важећим законским прописима, нису окончане раније започете активности у вези са усклађивањем Правилника о унутрашњој организацији са дефинисаним принципима за утврђивање унутрашње организације у органима управе БиХ и Одлуком о разврставању радних мјеста и критеријима за опис послова радних мјеста у институцијама БиХ⁵ те исти до дана завршетка ревизије Дирекција није прослиједила надлежном Министарству на даље поступање и одобрење Савјета министара БиХ.

ПРЕПОРУКА 2

Поново препоручујемо Дирекцији да интензивира активности на доношењу новог правилника о унутрашњој организацији који ће бити усклађен са наведеним одлукама Савјета министара БиХ.

Систем финансијског управљања и контроле је имплементиран у складу са Законом о финансирању институција БиХ⁶, Приручником за финансијско управљање и контролу и Смјерницама за провођење процеса управљања ризицима у институцијама БиХ. Дирекција је сачинила попис и мапу пословних процеса, утврдила и процијенила ризике и израдила регистар ризика. Дирекција такође има и Акциони план за управљање ризицима те годишње врши процјену ризика на нивоу институције.

Одређена подручја потрошње, значајни процеси рада као и нивои овлаштења и одговорности у Дирекцији дефинисани су интерним правилницима, одлукама и процедурама.

⁵ Одлуке Савјета министара БиХ (Службени гласник БиХ, бр. 30/13, 67/15 и 51/18)

⁶ Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13

Дирекција је доставила Годишњи извјештај о финансијском управљању и контроли за 2018. годину Централној хармонизацијској јединици (ЦХЈ). У извјештају су наведене активности и мјере које се планирају провести за даљи развој финансијског управљања и контроле.

Интерна ревизија: Сходно Закону о интерној ревизији институција БиХ⁷ и Одлуци о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ⁸, интерну ревизију у Дирекцији обавља јединица интерне ревизије Министарства комуникација и транспорта БиХ. Потписана је Повеља интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије између Министарства и Дирекције и према Плану интерне ревизије крајем године извршена је прва интерна ревизија процеса јавних набавки. У извјештају интерне ревизије су дате препоруке у вези с унапређењем система интерних контрола. Дирекција је сачинила план корективних активности те предузела активности на реализацији датих препорука.

4. БУЏЕТ

Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину⁹, Дирекцији су одобрена средства у износу од 4.471.000 КМ, што је 346.000 КМ мање у односу на претходну годину. Средства су одобрена према сљедећим изворима финансирања: средства из буџета (2.176.000 КМ), властити намјенски приходи – средства од прелета (1.671.000 КМ), средства од прихода које остварује властитом дјелатношћу (300.000 КМ) и средства од накнада које плаћају путници у одласку са аеродрома у БиХ и оператори авиона по тони превезене робе/терета у цивилном ваздушном саобраћају (324.000 КМ).

Укупно извршење буџета за 2018. годину износило је 3.920.821 КМ или 88% одобреног буџета.

Буџетска средства су реализована у износу од 2.026.416 КМ или 93%, а средства од укупних прихода из властите дјелатности у износу од 1.894.405 КМ или 83%, од чега су средства од прелета реализована у износу од 1.472.749 КМ или 88%, средства од прихода које остварује властитом дјелатношћу у износу од 237.013 КМ или 79% и средства од накнада које плаћају путници и оператори авиона у износу од 184.643 КМ или 57%.

Намјена средстава од прелета, средстава која се остварују обављањем властите дјелатности и средстава од накнада које плаћају путници и оператори авиона утврђена је посебним одлукама Дирекције које су донесене уз сагласност Савјета министара БиХ.

План и програм рада Дирекције за 2018. годину достављен је Министарству комуникација и транспорта БиХ. Извјештај о раду Дирекције за 2018. годину достављен је Министарству комуникација и транспорта БиХ 15.02.2019. године.

---

⁷ Службени гласник БиХ, број 27/08 и 32/12

⁸ Службени гласник БиХ, број 49/12 и 69/12

⁹ Службени гласник БиХ, број 8/18

5. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

Дирекција је сачинила Годишњи финансијски извјештај за 2018. годину и доставила га надлежним органима и институцијама у складу са важећим прописима и у утврђеном року.

5.1 Преглед расхода и издатака из буџета

У прегледу расхода и издатака по економским категоријама-збирно, у периоду од 01.01. до 31.12.2018. године, укупно остварени расходи исказани су у износу од 3.920.821 КМ, што је у односу на расходе планиране буџетом за 2018. годину мање за 550.179 КМ.

Значајни расходи из буџета односе се на: бруто плате (1.642.269 КМ), накнаде запослених (257.930 КМ), путне трошкове (295.168 КМ), унајмљивање простора или зграда (720.631 КМ), издатке за употребу возила (53.388 КМ), услуге стручног образовања (76.751 КМ), остале стручне услуге које се највећим дијелом односе на услуге ангажовања Оружаних снага БиХ за потребе службе за претрагу и спасавање (241.048 КМ), издатке за уговоре о дјелу (бруто 152.300 КМ) те набавку опреме (144.207 КМ).

У текстуалном дијелу Годишњег финансијског извјештаја за 2018. годину образложена су значајна одступања реализованих расхода у односу на расходе одобрене буџетом те у односу на расходе реализоване претходне године.

Преглед расхода и издатака из буџета приказан је у Табели I у прилогу Извјештаја.

5.1.1 Издаци за употребу возила

Издаци за службена возила са 31.12.2018. године износили су 53.388 КМ. Значајни издаци односе се на гориво (26.632 КМ), поправку и одржавање возила (9.620 КМ), набавку аутогума (6.000 КМ), осигурање (4.433 КМ) те регистрацију возила (6.010 КМ).

Правилником о условима набавке и начину кориштења службених возила у институцијама БиХ¹⁰, Дирекцији су одобрена три службена возила те право на посједовање специјализованих службених возила. На 31.12.2018. године Дирекција је имала на располагању 13 возила, од чега је 10 специјализованих намијењених за потребе инспекције и стручног надзора те обављање активности у случајевима ванредних догађаја у цивилном ваздухопловству. Процедура прибављања сагласности Савјета министара БиХ на Приједлог правилника о специјализованим возилима још увијек није завршена, иако је Дирекција предузимала активности по овом питању (слала ургенције, захтијевала измјене Правилника о употреби службених возила у институцијама БиХ итд.).

ПРЕПОРУКА 3

Дирекција треба наставити са предузимањем активности у циљу прибављања сагласности Савјета министара БиХ на Приједлог правилника о специјализованим возилима како би област набавке и употребе возила у Дирекцији била у потпуности уређена у складу са важећим прописима.

¹⁰ Службени гласник БиХ, број 26/14

5.1.2 Унајмљивање пословног простора

Издаци за унајмљивање пословног простора реализовани у 2018. години износе 720.631 КМ. У складу са одредбама Уговора о закупу, који је Дирекција закључила 01.08.2011. године, и анексима уговора из 2012, 2013. и 2016. године (укупно четири анекса) мјесечни закуп пословног простора нето површине 1.901 м² за смјештај сједишта Дирекције у Бањој Луци износи 60.053 КМ са ПДВ-ом, а исти подразумева и кориштење канцеларијског намјештаја, 25 паркинг мјеста те услуге хигијенског одржавања.

Анексом број 4 Уговора од 29.12.2016. године трајање уговора је продужено на период од 01.01.2017. до 01.01.2022. године те је дефинисано да се уговор не може раскинути прије истека рока од двије године, односно прије 01.01.2019. године. Такође, одредбама овог Анекса је дефинисано да након 01.01.2019. године уговорне стране могу раскинути Уговор и прије 01.01.2022. године, поштујући отказни рок у трајању од шест мјесеци.

Дирекција је 06.05.2019. године упутила обавјештење закуподавцу да у складу са одредбама Анекса број 4 Уговора о закупу пословног простора раскида предметни Уговор о закупу уз поштивање отказног рока у трајању од шест мјесеци.

Такође, Дирекција је о наведеном 03.06.2019. године информисала надлежно Министарство комуникација и транспорта БиХ те захтијевала достављање Информације Савјету министара БиХ ради упознавања истог са чињеницом да је Дирекција раскинула Уговор са закуподавцем и да отказни рок од шест мјесеци тече од 07.05.2019. године. У наведеној Информацији Дирекција је навела разлоге за раскид уговора (од маја 2010. године до маја 2019. године укупно утрошено 6.962.093 КМ) те да надлежне институције још увијек нису одговориле на достављене приједлоге одлука које је Дирекција упућивала ради доношења коначне одлуке о начину набавке и висини средстава од стране Савјета министара БиХ како је прописано одредбама Закона о буџету БиХ.

Наиме, Савјет министара БиХ је још 2009. године донио закључак којим се Министарство финансија и трезора БиХ задужује да обезбједи потребна финансијска средства и у сарадњи са Дирекцијом проведе процедуру набавке пословног простора, на трајном основу, путем куповине за потребе смјештаја Дирекције.

И поред обезбјеђених средстава, Дирекција издваја значајна средства за закуп простора, јер надлежне институције нису донијеле одговарајуће одлуке у складу са Законом о буџету.

Законом о буџету институција БиХ за 2018. годину, чланом 13. став (1) је дефинисано да ће се набавка зграде за смјештај Дирекције у Бањој Луци финансирати из средстава

остварених од прихода од накнада за прелете преко БиХ, као и других прихода које Дирекција остварује на основу Закона о ваздухопловству БиХ те да ће одлуку о начину набавке и висини средстава за ову намјену донијети Савјет министара БиХ, на приједлог Дирекције. Исте одредбе садржане су и у законима о буџету институција БиХ за претходне године, с тим да је у периоду од 2012. до 2014. године достављање приједлога одлуке било у надлежности Министарства комуникација и транспорта БиХ, а од 2015. до 2018. године у надлежности Дирекције.

Дирекција је у наведеном периоду више пута иницирала рјешавање питања набавке простора за трајни смјештај Дирекције (достављајући приједлоге одлука на мишљење и усвајање, ургенције, анализе и сл.), али неопходна одлука није донесена.

Дирекција је у мају 2018. године припремила нови Приједлог одлуке о одобравању куповине/набавке објекта за смјештај у Бањој Луци укупне површине 1.300 м² до 1.500 м², у вриједности од 7.000.000 КМ и доставила га на мишљење Министарству финансија и трезора БиХ и Уреду за законодавство. Након што је Министарство финансија и трезора БиХ половином године (14.06.2018. године) доставило Мишљење на наведени Приједлог

одлуке у којем је изражена резерва на предложени износ, Дирекција је сачинила нови приједлог одлуке за набавку зграде за трајни смјештај Дирекције и исти почетком августа (01.08.2018. године) упутила Министарству финансија и трезора БиХ на мишљење. У новом приједлогу Дирекција је смањила износ потребних средстава на 5.250.000 КМ са ПДВ-ом са наводима да је процјена средстава извршена наконведеног испитивања тржишта некретнина у Бањој Луци. До дана завршетка ревизије Дирекција није добила одговор од Министарства финансија и трезора БиХ.

Иако је Канцеларија за ревизију у извјештајима о ревизији претходних година скретала пажњу надлежним институцијама на важност и хитност рјешавања питања трајног смјештаја Дирекције, евидентно је да препоруке нису реализоване, те да и поред обезбијеђених средстава Дирекција издваја значајна средства за закуп простора, што свеукупно има значајне негативне ефекте на јавна средства.

ПРЕПОРУКА 4

Имајући у виду чињеницу да су за рјешавање питања трајног смјештаја Дирекције обезбијеђена средства још од 2012. године те да су до сада издвојена значајна средства за плаћање закупа простора, потребно је да надлежне институције ово питање ријеше без даљег одлагања, односно што прије донесу неопходну одлуку у складу са одредбама Закона о буџету.

5.1.3 Издаци по основу уговора о дјелу

Укупни издаци по уговорима о дјелу у 2018. години износе бруто 152.300 КМ (нето 119.276 КМ). Проведеном ревизијом утврдили смо да је Дирекција у 2018. години ангажовала укупно 26 лица путем уговора о дјелу од којих је шест било ангажовано током цијеле године за обављање текућих послова за којима је постојала потреба (чистачица, кафе кухарица и домар у сједишту и регионалним канцеларијама, послови из области заштите околиша и ваздухопловства, послови из области ваздухопловне медицине итд.), а од наведених послова њих пет није предвиђено унутрашњом систематизацијом. Остала лица су ангажована по потреби за обављање послова из домена инспекцијског надзора, ваздухопловства, консултантске услуге у провођењу јавне набавке, фактурисање прописаних накнада итд. У децембру је било ангажовано укупно 15 лица.

У току 2018. године, као и претходних година, Дирекција је за обављање текућих послова који су слични или се могу довести у везу са систематизованим пословима, одређени број лица ангажовала по основу уговора о дјелу, због потребе посла и неодобреног новог запошљавања. По том основу било је ангажовано седам лица, с тим што су у децембру на овим пословима била ангажована три лица (послови из области ваздухопловства, ваздухопловне медицине и сл.). Дирекција ангажовање лица на овакав начин образлаже потребама посла, а због недовољног броја запослених.

ПРЕПОРУКА 5

С обзиром на то да пракса ангажовања лица путем уговора о дјелу на систематизованим пословима није прихватљива за јавни сектор, препоручујемо Дирекцији да рационално користи средства за ангажовање лица на овај начин.

5.2 Преглед прихода и примитака

У прегледу прихода, примитака и финансирања по економским категоријама у периоду од 01.01. до 31.12.2018. године, укупно остварени приходи и примици исказани су у износу од 3.449.409 КМ, што је у односу на приходе и примитке планиране буџетом за 2018. годину више за 1.142.409 КМ или 150% планираних прихода.

Значајно одступање остварених прихода у односу на буџетом планиране приходе је због тога што се приходи у складу са инструкцијама Министарства финансија и трезора БиХ планирају до нивоа расхода.

У текстуалном дијелу Годишњег финансијског извјештаја за 2018. годину образложена су значајна одступања реализованих прихода у односу на приходе планиране буџетом те у односу на приходе реализоване претходне године као и проблематика у вези с наплатом појединих прихода.

Значајни приходи односе се на: приходе од пружања услуга рутне ваздушне пловидбе – приходи од накнада за прелете преко БиХ (1.535.195 КМ), приходе од посебних накнада од властите дјелатности (885.456 КМ) и приходи од накнада које плаћају оператори авиона по превезеном путнику и тони превезене робе/терета у одласку са аеродрома у БиХ (1.011.324 КМ).

Приходи од пружања услуга рутне ваздушне пловидбе - приходи од накнада за прелете преко БиХ: Дирекција остварује приходе пружањем услуга рутне ваздушне пловидбе које плаћају корисници услуга ваздушне пловидбе у ваздушном простору БиХ. Наплату прихода од ових накнада, у име Босне и Херцеговине врши EUROCONTROL (Европска организација за безбједност ваздушне пловидбе).

Приходи од прелета служе за покривање дијела трошкова који настају у вези са пружањем услуга рутне ваздушне пловидбе. Удио ових трошкова у укупним трошковима Дирекције се сваке године утврђује у Рутној бази трошкова БиХ на основу које се одређује цијена прелета по јединици услуге. Јединична цијена прелета за Босну и Херцеговину за 2018. годину износила је 40,68 ЕУР-а. Методологија за обрачун укупне базе ен-роуте трошкова и јединичне цијене прелета дефинисана је одговарајућим прописима EUROCONTROL-а те Правилником о начину утврђивања и финансирања трошкова пружања услуге рутне ваздушне пловидбе у ваздушном простору БиХ¹¹. Са 31.12. 2018. године остварени приходи од накнада за прелете износе 1.535.195 КМ. У односу на претходну годину реализација је мања за 20%, а у односу на план за 2018. годину мања је за 8%. У складу са образложењима Дирекције у текстуалном дијелу Годишњег финансијског извјештаја, вишак прихода које је Дирекција остваривала претходних година, у складу са прописаним механизмима прилагођавања, враћа се корисницима кроз мање приливе средстава у наредним годинама, што укључује и 2018. годину. Наведено је утицало на мању реализацију средстава од прелета, а тенденцију пада прилива Дирекција очекује и у наредним годинама.

Приходи од властите дјелатности: Дирекција остварује приходе обављањем послова у подручју пловидбености ваздухоплова, операције ваздухоплова, лиценци летачког особља, ваздухопловне безбједности, ваздухопловне навигације и аеродрома, у складу са чланом 13. став (1) тачка е) Закона о ваздухопловству БиХ. Одлуком о висини накнаде за услуге из надлежности Дирекције¹² утврђена је висина накнада и намјена средстава остварених по овом основу. Са 31.12.2018. године по овом основу остварено је 885.456

¹¹ Службени гласник БиХ, број 86/11

¹² Службени гласник БиХ, број 56/15 и 82/15

КМ прихода. У односу на претходну годину, реализовани приходи су већи за 229%, а у односу на план за 2018. годину, реализација је већа за 195%. У извјештајном периоду извршена је наплата прихода од накнада које су се односиле на претходну годину у износу од 207.871 КМ, што је дијелом утицало на већи евидентирани износ прихода у текућој години у односу на план.

Приходи од накнада које плаћају оператори авиона по превезеном путнику и тони превезене робе/терета у одласку са аеродрома у БиХ: Дирекција остварује приходе од накнада које плаћају путници у одласку с аеродрома у БиХ и накнада које плаћају оператори авиона по тони превезене робе/терета у цивилном ваздушном саобраћају у складу са чланом 13. став (1) тачка ц) и д) Закона о ваздухопловству БиХ. Висина накнада и њихова намјена утврђена је Одлуком о висини накнаде коју плаћају оператори авиона по превезеном путнику у одласку и висини накнаде коју плаћају оператори авиона по тони превезене робе/терета у одласку са аеродрома у Босни и Херцеговини коју је донио генерални директор уз сагласност Савјета министара БиХ у јануару 2017. године¹³. Чланом 4. наведене Одлуке прописано је да је оператор аеродрома, који посједује потврду за обављање међународног саобраћаја, дужан Дирекцији доставити мјесечни извјештај о превезеним путницима/роби/терету у редовном и повременим ваздушном превозу у одласку са аеродрома, по сваком појединачном ваздушном оператору који обавља саобраћај преко тог аеродрома на начин да се одвојено морају приказати подаци о превозу путника од података о превозу робе/терета.

Чланом 5. Одлуке је прописано да Дирекција, на основу извјештаја из члана 4. одлуке, испоставља рачуне ваздушним операторима с роком плаћања од 30 дана од дана испостављања рачуна.

Са 31.12.2018. године по овом основу наплаћено је 1.011.324 КМ. Наведени износ се у цијелости односи на приходе фактурисане ваздушним операторима који обављају саобраћај преко Међународног аеродрома Сарајево.

Као и у 2017. години, тако и у 2018. години, Дирекција није била у могућности фактурисати и наплатити прописане накнаде ваздушним операторима који обављају саобраћај преко аеродрома у Мостару, Тузли и Бањој Луци јер ови оператори не достављају прописане мјесечне извјештаје о превезеним путницима/роби/терету у одласку са аеродрома.

По овом основу, према процјенама Дирекције, у периоду 2017-2018. година изостала је наплата прихода у износу од 829.000 КМ (у 2017. години 209.000 КМ, а 620.000 КМ у 2018. години).

Како наведени оператори аеродрома нису, на захтјеве Дирекције, доставили прописане извјештаје, а предметном одлуком није утврђен механизам санкционисања аеродромског оператора, Дирекција је 28.05.2019. године упутила Савјету министара БиХ Информацију о пропуштеним и ненаплаћеним приходима по наведеном основу на разматрање и сагласност за измјене важеће Одлуке у дијелу који се односи на санкционисање аеродромских оператора због недостављања извјештаја те за покретање поступка тужбе против аеродромских оператора за накнаду штете по основу изгубљених прихода које није остварила због недостављања извјештаја те покретања тужбе против ваздушних оператора који нису извршили уплату по фактурисаним накнадама (оператори који обављају саобраћај преко Међународног аеродрома Сарајево и којима је Дирекција фактурисала накнаде). На наведену Информацију обезбијеђена су позитивна мишљења надлежних институција (Мишљење Министарства финансија и трезора БиХ од 25.4.2019. године и Мишљење Уреда за законодавство од 18.3.2019. године).

---

¹³ Службени гласник БиХ, број 4/17

Такође, Дирекција је 27.05.2019. године упутила захтјев Правобранилаштву БиХ за мишљење у вези са поступањем Дирекције према операторима аеродрома због неизвршавања прописаних обавеза те захтјев за покретање судског поступка наплате доспјелих, а ненаплаћених потраживања од 15 ваздушних оператора.

ПРЕПОРУКА 6

Проблематика у вези са предузимањем одговарајућих мјера према аеродромским операторима те неопходних активности на могућностима фактурисања и наплате прописаних прихода захтијева проактиван приступ те хитно рјешавање од стране Дирекције и надлежних институција, а у циљу избјегавања ризика од настанка застаре наплате потраживања и штете по буџет институција БиХ.

5.3 Биланс стања

У билансу стања на 31.12.2018. године исказана су укупна средства у износу од 3.534.460 КМ. Укупне обавезе са изворима средстава исказане су у износу од 3.844.481 КМ.

Значајне ставке биланса стања односе се на краткорочна потраживања (179.583 КМ), неотписану вриједност сталних средстава (3.345.850 КМ), обавезе према добављачима и физичким лицима (62.123 КМ), обавезе према запосленима за плате и накнаде из децембра 2018. године (155.057 КМ), обавезе према органима, односно Оружаним снагама БиХ за услуге Службе трагања и спасавања (99.732 КМ) те разграничене приходе (181.718 КМ).

Краткорочна потраживања – разграничени приходи: Дирекција од октобра 2018. године, у складу са препорукама Канцеларије за ревизију и Инструкцијом Министарства финансија и трезора БиХ у Главној књизи евидентира потраживања по основу издатих фактура према ваздушним операторима за накнаде по превезеном путнику и тони превезене робе/терета. Укупна потраживања од 27 ваздушних оператора са 31.12.2018. године исказана у Годишњем финансијском извјештају као и помоћним евиденцијама износе 179.583 КМ, од чега се на потраживања из 2017. године односи 20.350 КМ, а на потраживања из 2018. године 159.233 КМ.

Дирекција континуирано предузима активности у циљу наплате потраживања на начин да шаље опомене ваздушним операторима, вршене су и измјене одређених правилника којима се прописује надлежност Дирекције према ваздушним операторима уколико не испуњавају своје обавезе према држави БиХ, те је дио потраживања наплаћен у 2019. години. За 15 ваздушних оператора, Дирекција је упутила захтјев Правобранилаштву БиХ за покретање судског поступка наплате доспјелих, а ненаплаћених потраживања.

Дирекција је извршила попис сталних средстава, новчаних средстава, потраживања и обавеза, те ситног инвентара и материјала на 31.12.2018. године. Пописом нису констатована одступања стварног стања од књиговодственог.

Биланс стања приказан је у Табели II у прилогу Извјештаја.

5.4 Преглед динамике запошљавања

Према прегледу динамике запошљавања у периоду од 01.01. до 31.12.2018. године, у Дирекцији је планирано 57 запослених, а то је и број запослених одобрен Законом о буџету институција БиХ за 2018. годину. Укупан број запослених на крају године био је 56. Од тог броја, 51 лице је запослено на неодређено вријеме, а пет лица, укључујући в.д. директора, замјеника директора и једног приправника на одређено вријеме. Једно лице се налази на обуци на период од двије године.

Дирекција је у току 2018. године извршила пријем два запосленика на неодређено вријеме и једног државног службеника и једног запосленика на одређено вријеме. За четири запослена је престао радни однос због стицања услова за пензију те добровољног прекида радног односа.

Такође, у току године су два државна службеника унапријеђена наконведеног интерног конкурса, а један интерно премјештен на радно мјесто истог платног коефицијента уз сагласност Агенције за државну службу.

Поступцима ревизије је утврђено да је Дирекција извршила запошљавање једног државног службеника уз провођење конкурсне процедуре уз тражено мишљење Министарства финансија и трезора БиХ и сагласност Савјета министара БиХ. На наведени захтјев Дирекција није добила одговор. Поред тога, Дирекција је након проведене конкурсне процедуре извршила пријем два запосленика на неодређено вријеме без прибављене сагласности Савјета министара БиХ, али са позитивним мишљењем Министарства финансија и трезора БиХ. Такође, Дирекција је током 2018. године запослила једног запосленика путем уговора о раду на одређено вријеме у периоду дужем од три мјесеца без претходно проведене процедуре јавног огласа прописане законом, а до повратка запосленице са породилског одсуства. Са наведеним запослеником је након истека уговора закључен нови уговор на три мјесеца за друго радно мјесто до завршетка конкурсне процедуре. Наведено има за посљедицу неусаглашеност са прописима који регулишу ову област.

ПРЕПОРУКА 7

Дирекција је дужна да запошљавање врши у складу са законским прописима поштивајући принципе транспарентности.

6. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Дирекција је донијела План јавних набавки за 2018. годину како је прописано Законом о јавним набавкама¹⁴ који је имао једну измјену у складу са потребама Дирекције. За сваки поступак јавне набавке формирана је посебна комисија која проводи поступак јавне набавке.

Према подацима са портала јавних набавки, Дирекција је у 2018. години реализовала набавке и закључила уговоре/оквирне споразуме у износу од 580.808 КМ без ПДВ-а за које је провела три отворена поступка, један преговарачки поступак без објављивања обавјештења о набавци, пет конкурентских захтјева и више директних споразума. У току

¹⁴ Службени гласник БиХ, број 39/14

године закључена су два оквирна споразума у вриједности од 255.094 КМ без ПДВ-а поведеном отвореном и конкурентском поступку набавке.

Финансијски значајни поступци набавке односе се на набавку авиокарата (238.000 КМ без ПДВ-а), набавку компјутерске опреме (115.000 КМ без ПДВ-а), набавку услуга интернета са инсталацијом која је започета у 2017. години (102.204 КМ без ПДВ-а), набавку услуга хотелског смјештаја (закључена три уговора укупне вриједности од 31.010 КМ без ПДВ-а) итд.

Увидом у достављене извјештаје из система е-набавки за 2018. годину установили смо да Дирекција није пријавила све проведене поступке у систем јавних набавки, што се углавном односи на директне споразуме.

Набавка услуга интернета са инсталацијом: За набавку услуга интернета са инсталацијом проведени су отворени поступци. Планирана вриједност набавке износила је 120.000 КМ и у предвиђеном року достављене су двије понуде од 110.860 КМ и 119.579 КМ. Након што је Канцеларија за разматрање жалби прихватила жалбу другорангираног понуђача, Уговор је додијељен понуђачу у вриједности од 119.579 КМ на период од три године. Наиме, техничком спецификацијом је захтијевано да понуђач има најмање три независна надпробајдера, а након уложене жалбе другопласираног понуђача утврђено је да прворангирани понуђач посједује један независни надпробајдер линк умјесто тражена три. Тендерском документацијом нису тражени докази за испуњавање овог услова. Такође, тендерском документацијом нису сходно одредбама Закона о јавним набавкама тражене потврде о уредно реализованим уговорима које су издали примаоци услуге већ списак реализованих уговора, што није у складу са чланом 48. став 2. Закона о јавним набавкама.

Услуге смјештаја у земљи: Јавним позивом из Анекса II дио Б Закона о јавним набавкама за достављање понуда хотелског смјештаја било је предвиђено да сви листови понуде требају бити чврсто увезани на начин да се онемогући накнадно вађење или уметање листа, што добављачи нису испоштовали у свим случајевима, тако да би Дирекција требала више пажње посветити оцјени достављених понуда у складу са постављеним захтјевима.

ПРЕПОРУКА 8

Наведене слабости и недостаци указују на потребу да Дирекција изврши унапређење система јавних набавки. У том смислу потребно је отклонити уочене слабости код дефинисања тражених услова тендерском документацијом, евалуације приспјелих понуда и пријављивање проведених поступака у систем е-набавки, а све у циљу досљедне примјене одредби Закона о јавним набавкама и подзаконских аката.

7. КОМЕНТАРИ

Дирекција је у остављеном року доставила коментаре на Нацрт извјештаја о финансијској ревизији за 2018. годину. Дирекција није имала примједби на Нацрт извјештаја, већ је дала одређене сугестије у вези са датим препорукама у смислу прецизирања надлежних институција. Како нису достављени нови докази нити презентоване нове чињенице, а у тексту презентованих налаза у Извјештају је наведено о којим надлежним институцијама се ради, овај Извјештај представља коначан извјештај без корекција у односу на Нацрт извјештаја о ревизији за 2018. годину.

Вођа тима за финансијску ревизију

Наташа Авдаловић, виши ревизор, с.р.

Руководилац Одјељења за финансијску ревизију

Муневера Бафтић, виши ревизор, с.р.

Чланови тима за финансијску ревизију

Сеида Капо, ревизор, с.р.

Срђан Крајишник, ревизор, с.р.

Жељко Ћавар, ревизор, с.р.

Славиша Вуковић, ИТ ревизор, с.р.

Руководилац Одјељења за развој, методологију и контролу квалитета финансијске ревизије

Драгољуб Ковинчић, виши ревизор, с.р.

Прилози

Табела I – Преглед расхода буџета за 2018. годину

Табела II – Биланс стања на 31.12.2018. године

Изјава о одговорностима руководства

Преглед расхода буџета за 2018. годину

Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине

Табела I

Опис	Одобрени буџет	Усклађива- ња буџета	Укупни буџет (2+3)	Извршење буџета	Проценат 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Текући издаци	2.176.000	0	2.176.000	2.026.416	93
Бруто плате и накнаде	1.561.000	0	1.561.000	1.464.263	94
Накнаде трошкова запослених	257.000	0	257.000	231.188	90
Путни трошкови	35.000	0	35.000	34.361	98
Издаци телефонских и пошт. услуга	17.000	0	17.000	14.745	87
Издаци за енергију и ком. услуге	19.000	0	19.000	18.803	99
Набавка материјала	7.000	0	7.000	4.913	70
Издаци за услуге превоза и горива	9.000	0	9.000	1.168	13
Унајмљивање имовине и опреме	203.000	0	203.000	201.753	99
Издаци за текуће одржавање	38.000	0	38.000	28.395	75
Издаци за осигурање	0	0	0	0	
Уговорене и друге посебне услуге	30.000	0	30.000	26.827	89
2. Капитални издаци	0	0	0	0	
3. Текући грантови	0	0	0	0	
4. Вишегодишња капитална улагања	0	0	0	0	
5. Новчане донације	0	0	0	0	
6. Програми посебне намјене (6а+6б)	2.295.000	0	2.295.000	1.894.405	83
6а. Текући издаци	2.115.000	0	2.115.000	1.750.197	83
Бруто плате и накнаде	191.000	0	191.000	178.006	93
Накнаде трошкова запослених	39.000	0	39.000	26.742	69
Путни трошкови	345.000	0	345.000	260.807	76
Издаци телефонских и пошт. услуга	63.000	0	63.000	37.193	59
Издаци за енергију и ком. услуге	30.000	0	30.000	28.685	96
Набавка материјала	38.000	0	38.000	26.434	70
Издаци за услуге превоза и горива	58.000	0	58.000	32.008	55
Унајмљивање имовине и опреме	569.000	0	569.000	566.113	99
Издаци за текуће одржавање	101.000	0	101.000	66.546	66
Издаци за осигурање	13.000	0	13.000	5.035	39
Уговорене и друге посебне услуге	668.000	0	668.000	522.628	78
6б. Капитални издаци	180.000	0	180.000	144.207	80
Набавка опреме	150.000	0	150.000	144.207	
Набавка сталних средстава у облику права	30.000	0	30.000	0	0
7. Укупно (1+2+3+4+5+6)	4.471.000	0	4.471.000	3.920.821	88

Руководство је Преглед расхода буџета по економским категоријама одобрило 4.3.2019. године.

в.д. генералног директора:
Жељко Травар

Биланс стања на 31.12.2018. године

Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине

Табела II

Опис	31.12.2018.	31.12.2017.	Проценат 2/3*100
1	2	3	4
1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	188.610	26.071	723
Новчана средства	0	12.873	0
Краткорочна потраживања	188.610	13.197	1.429
Краткорочни пласмани	0	0	0
Интерни финансијски односи	0	0	0
Залихе	0	0	0
Краткорочна разграничења	0	0	
2. Стална средства	3.345.850	4.400.357	76
Стална средства	7.347.192	7.289.947	101
Исправка вриједности	4.001.341	2.889.590	138
Неотписана вриједност сталних средстава	3.345.850	4.400.357	76
Дугорочни пласмани	0	0	0
Дугорочна разграничења	0	0	0
УКУПНО АКТИВА (1+2)	3.534.460	4.426.428	80

3. Краткорочне обавезе и разграничења	498.630	257.990	193
Краткорочне текуће обавезе	62.123	55.483	112
Краткорочни кредити и зајмови	0	0	
Обавезе према запосленима	155.057	168.799	92
Финансијски и обрачунски односи са другим повезаним јединицама	99.732	33.709	296
Краткорочна разграничења	181.718	0	0
4. Дугорочне обавезе и разграничења	0	0	0
Дугорочни кредити и зајмови	0	0	0
Остале дугорочне обавезе	0	0	0
Дугорочна разграничења	0	0	0
5. Извори средстава	3.345.850	4.400.357	76
Извори средстава	3.345.850	4.400.357	76
Остали извори средстава	0		0
Нераспоређени вишак прихода/расхода	0	0	0

УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	3.844.481	4.658.348	83

Напомена: Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.10. став 4., напоменуто је да биланс стања буџетских корисника **неће бити уравнотежен** (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који ради Министарство финансија и трезора на нивоу Буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен.

Руководство је Биланс стања одобрило 4.3. 2019. године.

в.д. генералног директора:
Жељко Травар

Изјава о одговорностима руководства

Међународни стандард врховних ревизионих институција (ISSAI 1580) предвиђа да ревизор треба да добије одговарајућу изјаву од руководства институције као доказ да руководство признаје своју одговорност за објективно приказивање финансијских извјештаја сагласно мјеродавном оквиру финансијског извјештавања, те да је одобрило финансијске извјештаје.

Руководство **Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Дирекција) дужно је да обезбиједи да финансијски извјештаји за 2018. годину буду израђени у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 25/15 и 91/17) и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција Босне и Херцеговине (протокол Министарства финансија и трезора БиХ, број 01-08-02-1-1515-1/15, од 4.2.2015. године). Руководство је такође обавезно да поступа у складу са Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину (Службени гласник БиХ број 8/18) и пратећим упутствима, објашњењима и смјерницама које доноси Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, као и осталим законима у Босни и Херцеговини, тако да финансијски извјештаји дају фер и истинит приказ финансијског стања Дирекције.

При састављању таквих финансијских извјештаја одговорности руководства обухватају гаранције:

- да је осмишљен и да се примјењује и одржава систем интерних контрола који је релевантан за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја и усклађеност са законима и другим прописима;
- да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе;
- да финансијски извјештаји садрже све релевантне податке и анализе извршења буџета, као и податке о систему интерних контрола и реализацији препорука ревизије;
- да се у пословању примјењују важећи законски и други релевантни прописи.

Руководство је такође одговорно за чување имовине и ресурса од губитака, па тако и за предузимање одговарајућих мјера да би се спријечиле и откриле проневјере и остале незаконитости.

Датум, 19.04.2019. године

в.д. генералног директора:
Жељко Травар